

यशवंतरावचव्हाणमहाराष्ट्रमुक्तविद्यापीठ, नाशिक
शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा
बी.एड. शिक्षणक्रम
इतिवृत्त

बी.एड. शिक्षणक्रम २०१६-१८ तुकडी उद्बोधन इतिवृत्त

बी.एड. शिक्षणक्रम २०१६-१८ तुकडीच्या सर्व बी.एड. अभ्यासकेंद्रावरील समन्वयकांचे उद्बोधन दिनांक १६ व १७ जून २०१६ रोजी घेण्यात आले. सदर उद्बोधनास पुढील अभ्यासकेंद्रावरील तज्ज्ञ उपस्थित होते.

अ.क्र.	अभ्यासकेंद्र	तज्ज्ञ नाव	मेल आय. डी	फोन नं.
१.	एस.पी.एस.कॉलेज ऑफ एज्युकेशन. सांगली	डॉ. नवनाथ ज्ञानदेव इंदलकर	ndi82education@gmail.com	8275202688
२.	आचार्य जावडेकर शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, गारगोटी, कोल्हापूर	डॉ. पी. बी. दराडे	prabhadarade7571@gmail.com	9422680421
३.	स्वामी विवेकानंद संस्थेचे शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, उस्मानाबाद - ४१३५०१	प्रा. एन.सी. निर्मळे प्रा. एम.एस. उभाळे	mshbale33@rediffmail.com ncnirmale@gmail.com	7385077297 9405738818
४.	शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय. नंदुरबार	प्रा.एम.एस.शेख प्रा.युवराज पाटील	ntvsbed507@rediffmail.com yvpatilnet2011@gmail.com	9632473778 9422260436 02564-222508
५.	धुळे.ए.सो.चे. शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय धुळे	प्रा. गजानन धनराज सपकाळ	desdule@yahoo.com gajansapkalk84@gmail.com	
६.	के.सी.ई. सोसायटीचे शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय जळगाव	प्रा. केतन पोपट चौधरी	ketans2u@gmail.com coe@kces.in	
७.	शिक्षण विकास मंडळाचे श्री. एस.के. पंतवालावाळकर शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, देवगड, सिंधुदुर्ग.	प्रा.श्रीराम काळे	shreeramkale@rediffmail.com	9420823721 9673211836
८.	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय IASE औरंगाबाद	प्रा.गौतम मुरलीधर गायकवाड	govtiase@gmail.com gmgurubed22870@gmail.com	0240/2334840
९.	मत्स्योदरी अध्यापक महाविद्यालय. जालना.	१) प्रा.ढोबळे मंगेश बाबासाहेब २) डॉ. वडजे एन.टी	mangeshmbd@gmail.com ntwadge@gmail.com	02482/225710 9673048862 9423711026

१०.	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, बुलडाणा	डॉ. नूतन भा. चव्हाण	nbcbed@gmail.com gcebedbuldana@gmail.com	9422323401
११.	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय अकोला.	डॉ. नीलिमा अरविंद मोरे	Principalakola80@gmail.com	9869410268
१२.	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय नांदेड	डॉ. सुलभा मुळे	sulbhagd@gmail.com	9405592922
१३.	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय, परभणी	डॉ. सुभेदार भाग्यश्री प्रभाकरराव	subhedarbp@gmail.com gctepbn@gmail.com	9890604172 8275680497
१४.	कै. डॉ. शंकरराव सताव कॉलेज & एज्युकेशन कळमनुरीजि. हिं गोली	डॉ. मोरे वी. पी.	dr.vpmore@gmail.com	9923448773
१५.	वसंतराव नाईक अध्यापक महाविद्यालय ता.शिरूर ताजबंद जि. लातूर	प्रा. कदम अंबादास भगवानराव	vnbed_2006@yahoo.co.in balajigore32@gmail.com	9637946655
१६.	राधिका अध्यापक महाविद्यालय नागपूर	प्रा. सुभाष गुलाबराव वसु	radhikaadhyapakm560@gmail.com	7719992967
१७.	डी.पी.बी. दयानंद कॉलेज ऑफ एज्युकेशन सोलापूर	डॉ. किसन जिजाबा शिंदे	kisanjshinde@gmail.com	9822483046
१८.	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय भंडारा	प्रा. वंदना सिद्रामप्पा मुंडसे	vandanamundase1971@gmail.com	9421933697
१९.	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय रत्नागिरी	डॉ. ज्योत्सना नितीन ठाकूर	jyothakoor@gmail.com	9819300550
२०.	शासकीय अध्यापक महाविद्यालय पनवेल	डॉ. सुनिता ए लोंढे	sunitalondhe@gmail.com sunita.londhe@gmail.com	9823678365
२१.	जनता कॉलेज ऑफ एज्युकेशन चंद्रपूर	डॉ. एस.एम. सातपुते	shivamsatpute194@gmail.com jcebed@bsnl.in	9421733971 7172255292
२२.	शिवाजी शिक्षण संस्थेचे एन.एस. गंगवार कॉलेज ऑफ एज्युकेशन गडचिरोली- ४४२६०	डॉ. अशोक वंजारी	nsgbed@yahoo.com anilnandeshwar4@gmail.com asokwanjari123@gmail.com	9421734431 9423422017
२३.	चेंबूर कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, मुंबई	डॉ. कुसुम वी. चौधरी डॉ. गांगुर्डे आर.डी	kusumvc@gmail.com	9820166022
२४.	कॉलेज ऑफ एज्युकेशन नाशिक	डॉ. एम. ए. भदाणे	mabhadane64@gmail.com	9850225604
२५.	कॉलेज ऑफ एज्युकेशन अंबेजोगाई, बीड	डॉ. जी.एन.भुसारे	govtbeed@gmail.com gonabhu@gmail.com	
२६.	सेवा संदन कॉलेज ऑफ एज्युकेशन	डॉ. संजय जी. निंबाळकर	nimbalkar.sanjay@gmail.com	

नऊ अभ्यासकेंद्रांचे प्रतिनिधी येऊ शकले नाहीत त्यांची नावे पुढील प्रमाणे

अमरावती विभाग -

१. वाशीम अभ्यासकेंद्र -
२. अमरावती अभ्यासकेंद्र -
३. यवतमाळ अभ्यासकेंद्र

मुंबई विभाग -

१. एस.टी. महाविद्यालय धोबीतलाव, मुंबई
नाशिक विभाग-
१. विद्याप्रतिष्ठानचे कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, अहमदनगर गोंदिया
नागपूर विभाग-
१. स्वावलंबी शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय वर्धा- ४४२००१

पुणे विभाग -

१. ज्ञानगंगोत्री कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, पुणे
२. आझाद कॉलेज ऑफ एज्युकेशन, सातारा
- १) प्रथमतः उपस्थितांचे स्वागत करून परस्पर परिचय करण्यात आला. त्यानंतर प्रत्येक अभ्यासकेंद्राने आपला केंद्रांचा अहवाल सादर केला. सर्व अभ्यासकेंद्रावर संपर्कसत्रे यशस्वीपूर्ण पार पडली त्या अहवालातील वैशिष्टपूर्ण बाबी व प्रश्न पुढीलप्रमाणे होते

केंद्र अहवाल--

अ.क्र	केंद्र	वैशिष्टे	प्रश्न
१.१.	औरंगाबाद	* प्रकल्प देऊन त्यातील कामावर आधारित पेपरलेखन करवून घेतले जाते.	
१.२	जळगाव	* नवीन तुकडीत (२०१५-१७) तीन साहित्यिक आहेत त्यांचा शाळेच्या विविध कार्यात साधन व्यक्ती म्हणून वापर केला जातो.	
१.३	नंदुरबार	* मातीबिंदूचे शिबीर आयोजन केले.	
१.४	उस्मानाबाद	* संगणक प्रयोगशाळा केली आहे.	
१.५	सोलापूर	* रोज १/२ तास परिपाठ घेण्यात येतो. * सर्व सत्रांचे रेकॉर्डिंग (३० जी.बी. डेटा आहे.) केले. * १४-१६ तुकडी निकालात ४३ पैकी ३० विद्यार्थी प्रथम श्रेणी व १३ विशेष प्राविण्य श्रेणीत पास	
१.६	गारगोटी	* कृतीसंशोधन पूर्ण करून घेण्यात येते	

		* छात्र अध्यापकांच्या कामांना प्रसिद्धी देण्यात येते.	
१.७	बुलढाणा	* पाठनियोजन, अभिरूप पाठ, सरावपाठ सर्व स्तरावर आय.सी.टी. चा वापर करून एक पाठ घेणे अनिवार्य कार्य आहे.	
१.८	परभणी	* सत्र व्यवस्थित पार पडले	
१.९	नांदेड	* फाईल, पाकिटे, डस्टर इ. सारख्या उपयोगी वस्तू तयार करून घेतल्या * आय.सी. टी. चे रोज दोन तास उद्बोधन	समाजसेवा, कार्यानुभव अंतर्गत काय कार्य घ्यावे.
१.१०	अकोला	* व्यवस्थित सत्र पार पडली	
१.११	भंडारा	* व्यवस्थित सत्र पार पडली * शैक्षणिक साधने जवळपासच्या शाळांना भेट दिली.	
१.१२	जालना	* नैतिक सक्षमता मार्गदर्शन * जलयुक्त शिवार योजना राबवली विद्यार्थी सहभाग घेतला.	
१.१३	सेवासदन	* सहशालेय कार्यक्रमात अनाथाश्रमाला भेट दिली	* समंत्रकांचे उद्बोधन घ्यावे * परिक्षा विभागातून योग्यमार्गदर्शन हवे.
१.१४	सांगली	* What's app Group तयार केला. त्यामुळे संपर्क सहज * एका शाळेला ISO मानांकन मिळाले आहे त्या शिक्षकांना त्यांचा अनुभव इतरांना कथन करण्यास सांगितला.	* आय.एस.ओ
१.१५	देवगड	* ओरोगामी, कागदकामाच्या व्हीडीओ दाखवून कागदकाम करून घेतले. * गीतमंच तयार केला त्यात ५ गीते तयार केली * PPT कसे तयार करावे याचे प्रशिक्षण दिले. * वाय फाय सेवा सर्व विद्यार्थ्यांना देतो.	*
१.१६	कळम नुरी	* सर्व संपर्कसत्रे व्यवस्थित	
१.१७	शिरूर ताजबंद	* बॅचमध्ये प्रेरणा निर्माण करण्यासाठी	* विभागीय केंद्र

		<p>जुने विद्यार्थी बोलवून एकत्र कार्यक्रम घेण्यात आला</p> <ul style="list-style-type: none"> * समाजकार्यात पाणीवाटप योजना कार्यान्वित केली * समन्वयक प्रा. माने यांचे निधन 	<p>संचालक नांदेड, श्री पवार सर सहकार्य करत नाहीत तुमचे प्रश्न तुमच्या घरी सोडवा. माझ्याकडे येऊ नका असे म्हणतात</p> <ul style="list-style-type: none"> * समंत्रकांना अभ्यास साहित्यसंच मिळावा
१.१८	रत्नागिरी	<ul style="list-style-type: none"> * कार्यानुभवात फाईल व पाकिटे तयार केली * ५०० रोपे लावली 	<ul style="list-style-type: none"> * PRN No. लवकर मिळावेत * केंद्राला प्रिंट पाठवावी
१.१९	पनवेल	<ul style="list-style-type: none"> * वृक्षारोपण ४३ झाडे लावली * आय.सी.टी. उद्बोधन केले. * What's app Group केला * राजेंद्र खरोडंनी शैक्षणिक बाबतीतला सुंदर ब्लॉग केला * य.च. म. महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ गुणगौरव * आ.अ.प. कृतीसत्रात डॉ. लॉडे यांनी त्यांच्या पीएड.डी कार्यात विकसित केलेली सी.डी. दाखवली त्यामुळे कार्य खूपच छान झाले. 	
१.२०.	धुळे	<ul style="list-style-type: none"> * सत्र व्यवस्थित झाले 	
१.२१	चंद्रपूर	<ul style="list-style-type: none"> * सत्र व्यवस्थित पार पडले 	
१.२२	गडचिरोली	<ul style="list-style-type: none"> * सत्र व्यवस्थित झाले 	<ul style="list-style-type: none"> * विद्यार्थी घेतलेले विषय व यादीतील विषय वेगळे होते. * पाठ्यक्रम ३ ची पुस्तके अप्राप्त हॉल तिकीटवर प्राथ व माध्य दोन्ही विषय होते.
१.२३	नाशिक	<ul style="list-style-type: none"> * केंद्राचा विद्यार्थी विद्यापीठात प्रथम आला -अभिनंदन कार्यक्रम आयोजन केले. 	
१.२४.	चेंबूर	<ul style="list-style-type: none"> * संमंत्रण व्हीडीओ तयार केले. 	<ul style="list-style-type: none"> * पेपर ३ च्या

			<p>उत्तरपत्रिका वेळेत मिळाल्या नाहीत</p> <p>* बालशिक्षण ऐवजी कृत्तिसंशोधन पेपर प्राप्त</p> <p>* पेपर ७ मधे प्रश्न दोन चुकीचा होता प्रश्नपत्रिका प्रश्न बदलून दिला पण उत्तरपत्रिका नाही त्यामुळे लिहिता आले नाही.</p>
१.२५	बीड	<p>* सर्व कार्य व्यवस्थित पार पडेल</p> <p>* केंद्रांचा what's app group बनवावा</p>	
१.२६	जळगाव	<p>* सर्व कार्य चांगले झाले</p>	

२) अहवाल सादरीकरण उपस्थित प्रश्नांना पुढीलप्रमाणे उत्तरे देण्यात आली

२.१ ऑनलाईन सुविधा वापर-

यापुढे सर्व अभ्याससाहित्य Online उपलब्ध असेल तसेच वेबरेडीओवरही काही व्याख्याने पुरवण्यात येतील.

२.२ What's app group –

बी.एड. अभ्यासकेंद्रांचा What's app group तयार करण्यात आला.

२.३ समाजसेवा कार्यानुभव कार्य-

- * या कार्याचे तीन स्तरावरचे नियोजन करून घ्यावे एक अभ्यासकेंद्र दोन शाळा व तीन प्रत्यक्ष समाजात समाजसेवा कृती कोणती घेणार त्याचे नियोजन करावे. अभ्यासपूरक कार्यक्रमांचे महत्व पटवून द्यावे
- * मूल्यशिक्षण प्रकल्प कार्य समाजसेवेअंतर्गत घ्यावे

२.४ PRN नंबर -

- * १६ अंकी PRN असेल तर तो नंबर विद्यार्थ्यांनी कोणत्याही शिक्षणक्रमास प्रवेश घेतला तरी कायम असतो. ५/६ अंकी PRN असेल तर त्यास नवीन १६ अंकी PRN मिळतो.
- * PRN Online देण्यात येतात.
- * PRN बाबत विद्यार्थ्यांना SMS जातो व त्यानंतर त्यांना त्यांचा डेटा तपासण्यास सांगितले जाते.

२.५ परीक्षा विभागातून मार्गदर्शन -

- * परीक्षा विभागातून योग्य मार्गदर्शन मिळविण्यासाठी सी.ओ.ई.ना मेल करा कॉपी विद्याशाखेला पाठवा म्हणजे आपल्या प्रश्नाचा पाठपुरावा शक्य होईल.

२.६ विभागीय केंद्र सहकार्य -

विभागीय केंद्र संचालकांच्या बैठकीत अभ्यासकेंद्रांना त्यांनी पूर्ण सहकार्य करावे असे आवाहन करण्यात येईल.

२.७ अभ्याससाहित्य-

- * समंत्रकांसाठी पाच संच अभ्यासकेंद्रावर पाठविण्यात येतील. ग्रंथालयातून समंत्रकानी घ्यावेत.
- * विषय-३ ची (प्राथमिक स्तरावरील शिक्षण व शिक्षकांची कार्य) पुस्तके केंद्रांना पाठविणेबाबत भांडाराला कळविण्यात येईल.

२.८ विषय नोंदी चुका-

विद्यार्थ्यांनी जे विषय प्रवेशाच्या वेळी घेतले ते विषय विषय यादीत आले नसतील तर नोंदणी/ परीक्षा विभाग प्रमुखांना पत्र द्यावे. विनाशुल्क त्यात बदल करण्यात येतील.

२.९ अंतिम परीक्षेतील गोंधळ-

- * पेपर .३ च्या उत्तरपत्रिका उशिरा मिळाल्या - यापुढे उत्तरपत्रिका मुलांना वेळेत मिळण्याची खबरदारी घेणेबाबत परीक्षाविभागाला कळवण्यात येईल.
- * बालसंगोपन ऐवजी कृतिसंशोधन पेपर प्राप्त त्यामुळे वेळ गेला असला तरी उत्तरपत्रिकेतील उत्तरलेखना नुसारच गुण देता येतील. त्यावर काही उपाय नाही.
- * पेपर-६ प्रश्न पत्रिका प्रश्न क्र.-२ आय.सी.टी ऐवजी कृतीसंशोधन या भागाचा होताया भागाचा होता.तो बदलून दिला पण वेळ पुरला नाही. या प्रश्नाबाबत ज्यांनी जो प्रश्न लिहिला असेल त्याला गुण देण्यात येतील असा निर्णय सी.ओ.ई च्या बैठकीत घेण्यात आला.
अशा प्रकारे केंद्रांच्या सर्व प्रश्नांना उत्तरे देण्यात आली.

३) केंद्र अहवालानंतर संचालक शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा डॉ संजीवनी महाले यांनी बैठकीचे प्रास्ताविक केले. त्यात त्यांनी एन.सी.टी.ई नियमानुसार अभ्यासक्रम व शिक्षणक्रम कार्यवाही बदलांची माहिती दिली.

४) त्यानंतर डॉ कविता साळुंके शिक्षणक्रम समन्वयक यांनी बी.एड. शिक्षणक्रम नवीन संरचना स्पष्ट केली ती पुढीलप्रमाणे

Structure :

- ❖ Medium: Marathi
- ❖ Credit- 54
- ❖ Study hours-2730 hours.
- ❖ Total Marks- 1300 Marks
- ❖ Courses

1st year-Courses and Practical's

(A) Compulsory Courses –

- 1)EDU 401 Childhood and Growing up
- 2)EDU 402 Learning and Teaching
- 3)EDU 403 Learning across the Curriculum–Understanding and Subject.
- 4)EDU 421 Assessment and Evaluation

School Subjects

5) EDU 404 Pedagogy of school Subject (Any Courses 2)

- EDU 405 Pedagogy of School Subject: Marathi
- EDU 406 Pedagogy of School Subject: Hindi
- EDU 407 Pedagogy of School Subject: English
- EDU 408 Pedagogy of School Subject: Sanskrit
- EDU 409 Pedagogy of School Subject: History
- EDU 410 Pedagogy of School Subject: Geography
- EDU 411 Pedagogy of School Subject: Mathematics
- EDU 412 Pedagogy of School Subject: Science
- EDU 413 Pedagogy of School Subject: Economics
- EDU 414 Pedagogy of School Subject: Accountancy

6) Practical-

- Understanding the self
- Art & Craft
- Reading and Reflection

2nd Year – Courses and Practical's

Compulsory Courses –

6) EDU 422 Contemporary India and Education

- 7) EDU 423 Gender, School and Society
- 8) EDU 424 Knowledge and Curriculum
- 9) EDU 425 An Inclusive School.

10) Optional Courses- (Any One)

- EDU 426 Educational Technology
- C8EDU 427 Early childhood Education
- EDU 428 Teacher and self Help Group
- EDU 429 Value Education
- EDU 430 English for primary Teacher
- EDU 433 Communication Modes in Education
- EDU 434 Teacher at Primary Level & their functions
- EDU 435 Teacher at Secondary Level & their functions
- EDU 436 Action Research

11) Credit Course: Environment Education.

12) Practical-

- Practicum related practice lesson
- Co-curriculum activities
- Reflection on school Practices

❖ Contact Sessions

Total No. of Days – 54

IstYear (20 Days)

Orientation – 4 Days
First- 12 Days
Second- 04 Days

IIndYear (34 Days)

Third- 22 Days
Forth- 02 Days
Five- 08 Days
Oral Exam- 02 Days

❖ Total Marks – 1300

Ist Year – 650 (Theory – 500 + Practicum – 150)

IInd Year – 650 (Theory -350+Practicum -300)

५) डॉ. शर्मिला ओक यांनी अभ्याससाहित्याचा परिचय करून दिला त्यातील पोर्टलवर कोणती व मुद्रित स्वरूपात मुलांना देण्यात येणारे साहित्य कोणते ते त्यांनी स्पष्ट केले. ती यादी परिशिष्ट-१ मधे जोडली आहे

६) त्यानंतर डॉ. शशी गायकवाड यांनी बी.एड. शिक्षणक्रमातील मूल्यशिक्षण विषय, त्याची प्रात्याक्षिके व त्याचे प्रकल्प स्पष्ट केले. प्रकल्पासाठी पुढील सात विषय स्पष्ट करून त्यातील एक विषय प्रकल्पासाठी निवडला असे सूचित केले.

1. Moral development project for school children: preparing and executing 10 moral development lessons at school based on some of the themes of the Moral Capabilities module

शालेय विद्यार्थींसाठी नैतिक विकास प्रकल्प: नैतिक सक्षमता या मॉड्युलच्या आशयावर आधारित शालेय विद्यार्थींसाठी १० पाठ टाचण काढून पाठ घेणे.

2. Conducting a survey among the school children to identify the moral dilemma they have

शालेय विद्यार्थींमध्ये असणाऱ्या नैतिक दुविधांचा शोध घेण्यासाठी सर्व्हे

3. Conducting a survey among the parents to assess their perception about moral education at home and at school

घरी तसेच शाळेत नैतिक शिक्षण देण्याबाबत

4. Promoting gender equality in a local community

स्थानिक समुदायात स्त्री-पुरुष समानता वृद्धीगंत करणे

5. Promoting uprightness in a local community

स्थानिक समुदायात सदाचरण वृद्धीगंत करणे

6. Promoting unity is diversity in the school

शाळेत विविधतेत एकता वृद्धीगंत करणे

7. Promoting unity in diversity in a local community

स्थानिक समुदायात विविधतेत एकता वृद्धीगंत करणे

त्यात त्यांनी पुढील बाबी स्पष्ट केले.

* मूल्यशिक्षण तात्विक व प्रात्यक्षिक भागात गॅप असते. मूल्य रुजविणे ती कशी? हा प्रश्न सर्वांना असतो. प्रत्यक्ष कृतीतून मूल्यरुजविले ती कशी? हा प्रश्न सर्वांना असतो. प्रत्यक्ष कृतीतून मूल्य रुजविता येतात असे केंद्रावरील प्राप्त प्रत्यभरणातून कळते

* मूल्य शिक्षणाला NAAC मधेहीजवळपास ४५% वेटेज दिसते.

* मूल्य शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांची माहिती व शुल्क बहाई अकादमीला कळवल्यानंतर अकादमी मार्फत केंद्रांना विद्यार्थीसंख्येनुसार पोर्टफोलिओ पाठविले जातात. त्यात एक पुस्तक एक प्रकल्प पुस्तिका कार्यपुस्तिका व स्वयं मूल्यमानाचे रुब्रिक असते.

* प्रकरण २,७, व ९, नंतर केलेल्या कृतीची नोंद कार्यपुस्तिकेत अपेक्षित आहे

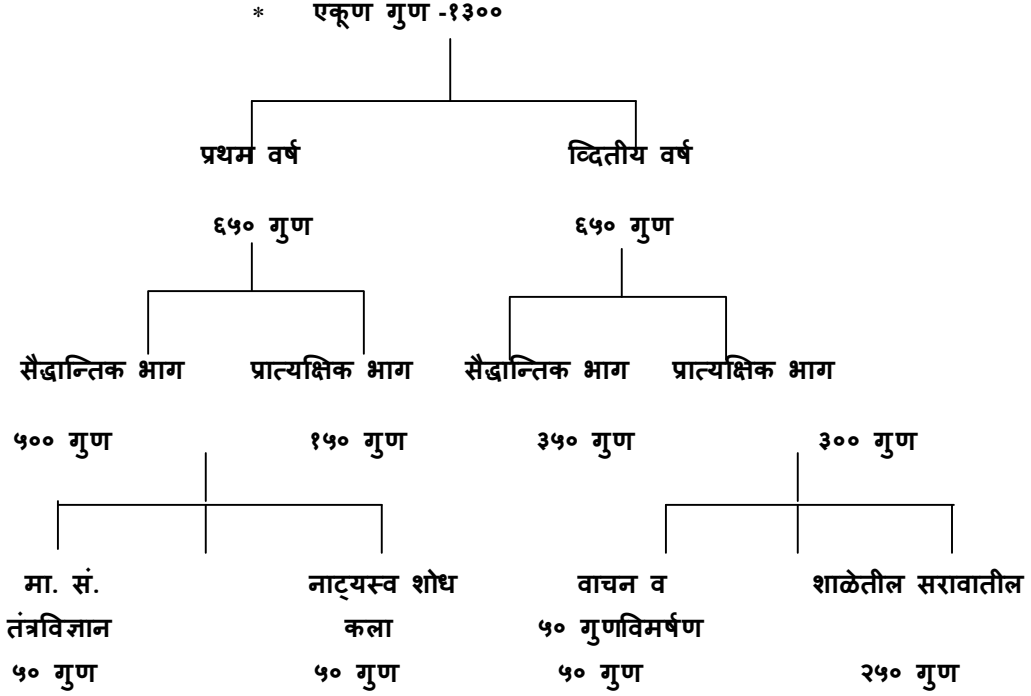
* प्रकल्प पुस्तिकेत तुम्ही प्रकल्पासाठी निवडलेल्या विषयातील प्रकल्प कार्य अहवाल लेखन अपेक्षित असते त्यासाठी वरील सात विषय देण्यात आले आहेत.

* रुब्रिक प्रत्येक प्रकरणाच्या अभ्यासानंतर आपल्याला तो आशय कितपत रुजला ते पाहता येते.

* मूल्यशिक्षण हा वैकल्पिक विषय असल्याने ती बी.एड. शिक्षणक्रमात व्दितीय वर्षात अभ्यासासाठी असेल.

७) त्यानंतर प्रा. सोनुने यांनी NCTE च्या २०१४ च्या मार्गदर्शन तत्वानुसार प्रात्यक्षिकात झालेले बदल स्पष्ट केले. त्यात त्यांनी प्रथम वर्षात व द्वितीय वर्षात १२ प्रात्यक्षिके आहेत व त्यात तीन प्रात्यक्षिके नवीन आहेत. तो तक्ता परिशिष्ट-२ मध्ये जोडला आहे.

८) त्यापुढील सत्रात डॉ. विजया पाटील त्यांनी बी.एड. मूल्यमापना संदर्भातले पुढील मुद्दे स्पष्ट केले.

* अंतिम लेखी परीक्षेत प्रत्येक सैद्धान्तिक विषयास बहिस्थ आणि अंतर्गत ७०:३० असा सारांश असेल.

* प्रत्येक विषय निहाय गुण

अ.क्र	प्रथम वर्ष विषय	गुण	अ.क्र	द्वितीय वर्ष विषय	गुण
१.	EDU 401 childhood and Growing up	१००	१.	EDU 422 Contemporary India and Education	१००
२.	EDU 402 Learning and Teaching	१००	२.	EDU 423 Gender, School and Society	५०
३.	EDU 403 Learning across the Curriculum-Understanding and Subject.	१००	३.	EDU 424 Knowledge and Curriculum	१००
४.	EDU 421 Assessment and Evaluation	१००	४.	EDU 425 An Inclusive School.	५०
५.	EDU 404 : Pedagogy of school Subject (Min courses 2)	५०+५०	५.	Optional Courses- (Any One)	५०

सैद्धान्तिक व प्रात्यक्षिक भागास ७०:३० या प्रमाणे सारांश असेल

* उत्तीर्णतेचे नियम

- अ) प्रत्येक विषयात उत्तीर्ण होण्यासाठी किमान ४० गुण आवश्यक
 आ) प्रत्येक प्रात्यक्षिक गटात उत्तीर्ण होण्यासाठी किमान ४० गुण आवश्यक
 इ) एकत्रित उत्तीर्ण होण्यासाठी किमान ५०% गुण आवश्यक
 ई) अंतिम परीक्षेच्या प्रमाणात अंतर्गत गुणांचे प्रमाणिकरण करण्यात येईल.

९) डॉ. पवार डी.डी यांनी बी.एड. प्रवेश प्रक्रियेतील बदल स्पष्ट केले. त्यात त्यांनी संपूर्ण प्रवेश प्रक्रिया Online असून केंद्रीय पद्धतीचे असेल हे स्पष्ट केले. डी.एड. पारंपारिक पद्धतीने पूर्ण करून किमान दोन वर्ष सेवापूर्ण व सध्या प्राथमिक शिक्षक म्हणून कार्यरत शिक्षक या शिक्षणक्रम प्रवेशाला पात्र असतील हेही सांगितले त्यानंतर प्रवेशाचे वेळी पुढील कागदपत्रे संबंधित प्रवेशार्थीकडे असावीत असेही स्पष्ट केले.

बी.एड. प्रवेशाच्या वेळी आवश्यक कागदपत्रे

- 1) Birth Date Certificate
- 2) Marksheet and certificate of Graduation, Post-Graduation, and D.Ed.
- 3) Post-Graduation Diploma if any (e.g.DSM)
- 4) YCMOU Program Passing Marksheet Certificate if any
- 5) All Service Orders and Service Book (All pages)
- 6) Experience Certificate from Head Master.
- 7) Primary teacher verification certificate- primary E.O./Gatshikshanadhikari / Head master / Aaukata/ District Collector.
- 8) Mentor Certificate
- 9) Cast Certificate , Cast validity and Non Creamy layer for Reservation category.(As per Requirement)
- 10) Graduation scale order (from the Govt.)
- 11) Gazette Copy if Necessary from the authority.
- 12) Social Reservation Certificate form the authority if necessary (e.g. Divorcee - Court Order) (Divorcee, Project Affected, Widows, PH/HI/VI, EX/MX. Etc.)

१०) त्यानंतर डॉ. कविता साळुंके यांनी बी.एड. केंद्र पुर्ननिर्मिती प्रपत्र माहिती दिली

भारतीय राजपत्रात २८ नोव्हेंबर २०१४ रोजी एन.सी.टी.ई. ने प्रकाशित केलेल्या आदी सुचनेनुसार परिशिष्ट-१०(Norms and standards for Bachelor of Education program through Open and Distance learning system leading to bachelor of education) मधील नियमांचे वाचन करून त्यानुसार बी.एड. केंद्रांना पुर्नमान्यता देणे आवश्यक आहे हे लक्षात आल्यानंतर शिक्षणशास्त्र विद्याशाखेने अभ्यासकेंद्र पुर्नमान्यताप्रपत्र तयार केले आहे. ते सर्व अभ्यासकेंद्रांना स्पष्ट करून सांगण्यात आले सदर प्रपत्र परिशिष्ट ३ मध्ये जोडले आहे.

११) दुसऱ्या दिवशी दुपारच्या सत्रात श्रीमती मीना मोरे यांनी परीक्षा विभागाशी संबंधित प्रश्नांची चर्चा केली.

- अ) अंतर्गत गुणदान तक्ते Online वेळेत मिळणे आवश्यक
- आ) अंतर्गत गुणतक्ते आले नाहीत निकालात प्रश्न निर्माण झाल्यास केंद्र जबाबदार असेल Online गुण भरणेसाठी नवीन User Id & Password केंद्रांना दिला आहे त्याचा वापर करावा. त्यासंदर्भातले सादरीकरण वेबवर टाकले आहे. ते पहावे त्यातील चौकट नं ३ -प्रिंट कशी काढावी ते दाखविले आहे. ऑनलाईन डेमो पाहण्यासाठी पुढील लिंकचा वापर करावा www.ycmoudigitaluniversity.ac.in
- इ) अडचण आलीतर संपर्कासाठी नंबर -
९८६०३५७३३२, ९४२२२४५४८२
moremeena28@yahoo.in
- ई) उत्तरपत्रिका तपासणी - Online होणार आहे. इच्छुकानी नावे द्यावीत.
- उ) ८० गुणांचा पेपर असेल
- * Objective नाही
 - * मूल्यमापन डिजिटल पद्धतीने असेल त्यासाठी परीक्षाविभागातून युज्ज आय.डी व पास वर्ड देण्यात येतो.
 - * पेपर चुकीचा वाटला तर - एक्सलेट करावे म्हणजे तो बाहेर पाडतो अवाचनीयही एक्सलेट करावे.
- ऊ) ८० गुणांसाठी १६ पाच गुणांचे प्रश्न असतील, तर ४० गुणांसाठी ८ प्रश्न पाच गुणांचे आहेत.
- ऋ) परीक्षक म्हणून उत्तर पत्रिका तपासणीसाठी एका दिवशी ८० गुणांचे १०० पेपर, ४० गुणांचे २०० पेपर देण्यात येतात. ८० गुणांच्या पेपरला १२.तर ४० गुणांच्या पेपरला ६ मानधन असेल.
- ल) मूल्यमापक होणेसाठी आपले नाव, पत्ता, फोन नं. अर्हता, सेवा काल, मेल आयडी, मोबाईल नं व विषय द्यावेत.
१२. उद्बोधानात शेवटी डॉ. साळुंके यांनी मानधनसंदर्भात माहिती दिली. यावर्षीच्या बी.एड. शुल्कातील ४०% शुल्क केंद्रांना खर्चास देण्यात येईल. त्याची सविस्तर माहिती लवकरच केंद्रांना पाठविण्यात येईल. शेवटी प्रशासकीय पूर्तता व शंकासमाधान करून उद्बोधन कार्यक्रम समारोप करण्यात आला.

डॉ.कविता साळुंके
बी.एड.समन्वयक
शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

डॉ.संजीवनी महाले.
प्र.संचालक शिक्षणशास्त्र विद्याशाखा

परिशिष्टे-

परिशिष्टे-१ अभ्याससाहित्य यादी

परिशिष्टे-२ प्रात्याक्षिके यादी

परिशिष्टे-३ बी.एड. केंद्र पुर्नमान्यता प्रपत्र

परिशिष्ट-१
बी.एड. अभ्यासकेंद्र उदबोधन, जून १६-१७
(२०१६-२०१८ तुकडी)
नविन बी.एड. अभ्याससहित यादी

	अ.क्र	सांकेतांक	साहित्य शीर्षक	पुस्तक संख्या	रिमांक नवीन /कोड बदल	
अधिष्ठान अभ्यासक्रम	१	EDU ४०१	अध्ययनार्थी व त्यांचा विकास	१		
	२	EDU ४०२	अध्ययन आणि अध्यापन	१		
	३	EDU ४०३	अभ्यासक्रमाची भाषा, विधाशाखा व विषयाचे आत्मसातीकरण	१		
शालेय विषयाचे अध्यापनशास्त्र: मुलभूत	४	EDU ४०४		१		
	५	EDU ४०५	शालेय विषयाचे अध्यापनशास्त्र: मराठी	१		
	६	EDU ४०६	शालेय विषयाचे अध्यापनशास्त्र: हिंदी	१		
	७	EDU ४०७	शालेय विषयाचे अध्यापनशास्त्र: इंग्रजी	१		
	८	EDU ४०८	शालेय विषयाचे अध्यापनशास्त्र: संस्कृत	१		
	९	EDU ४०९	शालेय विषयाचे अध्यापनशास्त्र: इतिहास	१		
	१०	EDU ४१०	शालेय विषयाचे अध्यापनशास्त्र: भूगोल	१		
	११	EDU ४११	शालेय विषयाचे अध्यापनशास्त्र: गणित	१		
	१२	EDU ४१२	शालेय विषयाचे अध्यापनशास्त्र: विज्ञान	१		
	१३	EDU ४१३	शालेय विषयाचे अध्यापनशास्त्र: अर्थशास्त्र	१		
	१४	EDU ४१४	शालेय विषयाचे अध्यापनशास्त्र: हिशोबशास्त्र	१		
	अधिष्ठान अभ्यासक्रम	१५	EDU ४२१	मूल्यमापन आणि मूल्यनिर्धारण	१	
		१६	EDU ४२२	उद्योन्मुख भारतीय समाज आणि शिक्षण	१	
		१७	EDU ४२३	जेंडर, स्कूल आणि सोसायटी	१	
१८		EDU ४२४	जान आणि अभ्यासक्रम	१		
१९		EDU ४२५	एकात्मिक शाळा	१		
वैकल्पिक विषय	२०	EDU ४२६	शैक्षणिक वित्तविज्ञान	१		
पोर्टलवर टाकणे	२१	EDU ४२७	बालक आणि बालशिक्षण (भाग १-२)	१		
	२२	EDU ४२८	शिक्षण आणि स्वयंसाहय गट (भाग १-२)	१		
	२३	EDU ४२९	मूल्यशिक्षण	१		
	२४	EDU ४३०	प्राथमिक शिक्षकांसाठी इंग्रजी (भाग १)	१		
	२५	EDU ४३१	(भाग २)	१		
	२६	EDU ४३२	(भाग ३)	१		
	२७	EDU ४३३	शैक्षणिक संज्ञापन प्रकार	१		
	२८	EDU ४३४	प्राथमिकस्तरावरील शिक्षण व शिक्षकांची कार्ये	१		
	२९	EDU ४३५	माध्यमिकस्तरावरील शिक्षण व शिक्षकांची कार्ये	१		
	३०	EDU ४३६	कृतिसंशोधनस्तरावरील शिक्षण व शिक्षकांची कार्ये	१		
प्रात्यक्षिक अभ्यासक्रम	३१	EDU ४४१	नाट्य आणि कलाशिक्षण	१		
	३२	EDU ४४२	शालेय सरावावरील विमर्षण	१		
पूरक साहित्य	३३	EDU ४४४	सूक्ष्म अध्यापन कौशल्ये (नैदानिक प्रक्रिया व पाठनियोजन)	१		

			(पु.प००+edu प१३ जोडणे)		
	३४	EDU ४४५	सूक्ष्म अध्यापन कौशल्ये (सज्जता प्रवर्तन, स्पष्टीकरण,फलकाचा अध्यापनात वापर,अध्यापनात उदाहरण दाखल) (पु.प०१+प०४+प०९+प०५)	१	
	३५	EDU ४४६	सूक्ष्म अध्यापन कौशल्ये (मुलभूत,मुक्त,शोधक,प्रबलन) (प०३+प.४+प०९+प०५)	१	
	३६	EDU ४४७	सूक्ष्म अध्यापन कौशल्ये (चेतक बदल,समारोप,प्रत्याभरण) (प११+प०७+प०८+प१२)	१	
अध्यापन पध्दती मालिका	३७	EDU ४५१	अध्यापन पध्दती (चर्चा,नाट्यीकरण ,संप्रेषण मार्ग/उपगम) (प०३+प०४+प०१)	१	
	३८	EDU ४५२	अध्यापन पध्दती (क्षमताधिष्ठीत अध्यापन, उद्गामी अवगामी,व्याख्यान) (प०२+प०५+प०६)	१	
	३९	EDU ४५३	अध्यापन पध्दती (समस्या निराकरण, आधार, प्रवास) (प०७+प+प०८+प०९)	१	
	४०	EDU ४५५	अध्यापन प्रतिमाने (मुलभूत,स्मृती) (प०१+प.५	१	
	४१	EDU ४५६	अध्यापन प्रतिमाने (पू च्छा प्रशिक्षण,संबोध)	१	
	४२	EDU ४५७	अध्यापन प्रतिमाने (प्रत्यक्ष अनुदेशन,संयुक्त)	१	
	४३	EDU ४५८	अध्यापन प्रतिमाने (अग्रत, उद्गमन विचार)	१	
	४४	EDU ४५९	भाषिक विकासासाठी खेळ व कोडी	१	
	४५	EDU ४६०	विद्यार्थी मार्गदर्शिका	१	
कार्यपुस्तिका	४६	EDU ४६१	कृतिसंशोधन आराखडा व अवहाल लेखन कार्यपुस्तिका	१	
	४७	EDU ४६२	आशययुक्त अध्यापन पद्धती कार्यपुस्तिका (भाग १+ भाग २ एकत्र)	१	
	४८	EDU ४६३	संख्याशास्त्र कार्यपुस्तिका	१	
	४९	EDU ४६४	मूल्यशिक्षण कार्यपुस्तिका	१	
	५०	EDU ४६५	संगणक प्रात्यक्षिक मार्गदर्शिका	१	
	५१	EDU ४६६	प्रात्यक्षिक मार्गदर्शिका	१	
	५२	EDU ४६७	विद्यार्थी दैनंदिनी	१	
इतर साहित्य	५३	EDU ४७१	पाठनिरीक्षण नोंदवही	१	
	५४	EDU ४७२	मानसशास्त्र तत्वांचा अध्यापनात पडताळा	१	
	५५	EDU ४७३	सहध्यायी पर्यवेक्षक योजना	१	
	५६	EDU ४७४	पोर्टफोलिओ	१	
पोर्टलवर टाकणे	५७	EDI ४७६	सेध्दातिक भागावरील प्रात्याक्षिके कार्यफाईल	१	
	५८	EDI ४७७	सूक्ष्म अध्यापन कौशल्य प्रात्याक्षिके कार्यफाईल	१	
	५८	EDI ४७८	सरावपाठ संबंधित प्रात्याक्षिके कार्यफाईल भाग-१ व भाग-२	१	
	५९	EDI ४७९	अभ्यासपुरक प्रात्याक्षिके कार्यफाईल	१	
	६०	EDI ४८०	स्वाध्याय पुस्तिका	१	
	६१	EDI ४८१	नमुना प्रश्पात्रिका व उत्तर लेखन	१	